

# FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:  
1 évre 12 kor.,  $\frac{1}{2}$  évre 6 kor.,  $\frac{1}{4}$  évre 3 kor.  
Egyes száma ára 10 fill.

Felölös, szerkesztő:  
**BILKEI FERENC.**

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.  
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.  
Egyes számok kaphatók: a Jóbánytődszéken.

## Városi közgyűlés.

Tegnap d. u. volt a novemberi rendes közgyűlés a városházán Széchenyi Viktor gróf főispán elnökölte alatt.

A közgyűlés hitelesítői Rauscher Béla és Borchert Jenő v. b. tagok lesznek.

A főispán a részvét hangján emlékezett meg néhai Lőrincze Elek és Weisz Sándor biz. tagok elhunytáról.

**Steiner Jákó dr.** az igazságügyi palotától északra eső telek sorsa felől intézett interpellációt a polgármesterhez. A lakás és bolthiány óriási minálunk, ha az állami hivatalok decentralizációja megtörténne, mint ahogy pld. Szeged 150 postást kapott, a mi szerencsénk nem lenne nekünk áldás, mert lakást nem tudnánk nekik adni. Az említett terület beépítését elhalasztották, mert megvárták a vízvezeték építését. Ennek semmi oka nincs, mert a vízvezeték később is bekapcsolható. A város konkurrenciát csinál önmagának, mert néhány év alatt beoltozzák a várkörüli csatornát és akkor a házhelyek árai bizonyra esni fognak. Ő a minél előbbi intézkedésre nézve intéz kérdést.

**Saára dr.** polgármester helyesli Steiner Jákó dr. felszólalását s kipótolja azt egy indítvánnyal, hogy t. i. a jövő közgyűlés napirendjére tűzzék ki. (Helyeslés.)

A polgármester havi jelentését tudomásul vették.

A Szömörce-utcai iskola mellett levő ház a város 12026 koronáért megvette, ezt a közgyűlés 76 szavazattal jóváhagyta, egyszerűsind beleegyezett abba, hogy ez a ház május 1-én lebontassék.

A központi választmány újra alakítottván a közgyűlés a régi tagokat újra megválasztotta és pedig:

Boros Sándor 77, Csöppenszky Mihály dr. 71, Erdőssy Bódog 45, Holly Géza dr. 63, Hübnér Károly 68, Kerekes Lajos dr. 76, Keresztes Zsigmond 71, Kovács Ferenc 76, Lits Ferenc 76, Löwy Károly dr. 76, Rádai Lajos dr. 77, Toth Artur 76.

Az árva- és közpénzeket a város részben a városi, részben a megyei takarékpénztárakban, azontul pedig a Közgazdasági Bankban fogja elhelyezni A Kereskedelmi Bank föltételei nem voltak a város részére megfelelők. A pénztári felesleget nem a Közgazdasági banknál fogják elhelyezni, ámbár az fél percenttel előnyösebb feltételt ajánlott, hanem a városi takarékpénztárban, a mely jobban kéznél van.

A főispán sajnálkozással jelenti, hogy Lakatos Frigyes dr. most már bicskei pelybános a közgyűlés „agilis” fiatal tagja lemondott biz. tagságáról. A lemondó levelet felolvasása után a közgyűlés megéljenzte. Winkler Nándor lemondása nem érkezett még be. A bizottsági tagválasztások a jövő hó 8-án lesznek.

Az 1910. évi 22050 kor. póthitelt a közgyűlés megszavazta.

A vízvezeték építésére szükséges 38 ezer

kor. kereseti kimutatást a közgyűlés jóváhagyta. Az iskolák államósítása ügyében Kerekes Lajos dr. főjegyző felolvasta Saára Gyula dr. polgármester indítványát, a melyet lapunkban ismertettünk már.

**Bilkei Ferenc** v. b. t. erre a következő beszédet mondotta:

Minden tiszteletem mellett, a melyet a polgármester ur iránt érzek, javaslata, elvi álláspontomból kifolyólag nem szavazom meg. Mikor aggályaimat a polgármester ur előtt kifejtettem, ő igyekezett engem megnyugtani, hogy a vallásrököcsi szempontok megővését, amelyeket én az állami iskolában esetleg: feljethetek, szabályrendelethez, szerződésileg: biztosítani lehet.

**Miklós Géza** v. b. t. — Nem azért kifogásolja, a mit mond, hanem másért.

**Bilkei Ferenc**: — Hát miért?

**Holly Géza dr.**: — Ne gyanúsítson!

**Erdőssy Bódog**: Hagyja csak azt rá: Tudja ő a dologt.

**Bilkei**: Nekem nincs kétségem az iránt, hogy olyan szellemek mellett, mint Bötvös József bíró volt, aki a népiskolai törvényt megalkotta, a közelmúltban Apponyi Albert gróf (Eljenzés) vagy a jelenben Zichy János gróf (Eljenzés) — nem kell féltenuk az iskolák említett jogait. De volt rá példa épen a közelmúltban, amikor Székely Ferenc ideiglenes vallásminiszter az ő rövid, alig pár hétes kultuszminiszterségét arra sietett felhasználni, hogy egy olyan egyesület megalapítását és erőrekapását tegye lehetővé mint a szabad tanítók egyesülete. Múltotzassék ennek az egyesületnek lapját, az Uj Korszakot elolvasni és mindenki befogja látni, hogy az én aggodalmaim alaposak. Ott a hazaszeretet frázis, a valóságosság agrém s a történelmi Magyarország képviselői népnnyozók.

**Steiner Jákó dr.**: Nem ugy van!

**Erdőssy Bódog**: De igenis ugy van! Az Uj Korszakban én magam is olvastam, az ilyenre oktatja az olvasót.

**Bilkei Ferenc**: Ilyen irányban akarják nevelni nemcsak a tanítókat, de a magyar ifjúságot is. Jól tudom én azt, hogy Apponyi és Zichy miniszterek alatt ennek a szellemnek nem lehetne helye iskoláinkban, de a mi nem történhetnék meg ezek alatt, annak épen ellenkezőjét engednék érvényesülni a Székely-féle miniszterek. Hogy pedig az ilyen miniszterek uralomra nem juthatnak, arról a törvényhatósági bizottság egyáltalán nem biztosíthat bennünket.

A másik szempont, a mely ezen javaslat el nem fogadását részemről indokoltá teszi az, hogy az előbb említett szellem nem sporadikus jelenség, nem csupán egyes Székely Ferenc-féle szellemek cselekvése, hanem közszellem. A vén, önmagával meghasonlott Európa olyanná lett mint Saturnus, a ki a saját fiait ette meg. Európa is a saját fiainak szabadságát, a lelkiismeret szabadságát, főleg a vallásszabadságát nyirbálja, önmagát csufoolván meg akkor, a mikor zászlain folyton a szabadság jelszavát hangoztatja. Nyugat felől ez a szellem halad hatalmas erővel felénk és vágja sarkantyuit közéletünk oldalába. S ha mégis azt kérdeznék tőlem valaki, hogy

az én elvi meggyőződésemmek miért nem csináltam propagandát s szóval vagy írásban miért nem igyekeztem többséget szerezni: annak egy oka van. A polgármester ur ezt a javaslatot egysegedül azért hozta szőnyegre, mert a súlyos anyagi terhekkel küzködő város anyagi terhein akart könnyíteni. S ha én tőlem, mint e javaslat ellenzőjétől azt kérdezte volna, hogy vajjon rá tudok-e mutatni azokra az anyagi forrásokra, a melyek a város terheit kisebbiteni fognak — én így megjelölni nem tudtam volna. Megnyugtatom a magam lelkét, midőn kifejeztem aggodalmaimat s kijelentem újól, hogy Székesfehérvár szab. kir. város törvényhatósági bizottságában mint iskola fenartóban sokkal több garanciát látok mint a vezetőiben folyton változó állambans azért a határozatot a többség bölcsességére bízom.

**Ifj. Lits Ferenc** v. b. t. szintén nem bízik az állami iskolában, mert az állami tanító teljesen ki van szolgáltatva az állam kénye-kövének. Mindenkor elmozdítható. Fél attól is hogy az állam kezében a tanító korteszesszközé válhatik. Nem fogadja el a javaslatot.

**Saára Gyula dr.** Megnyugtani igyekezik az ellenkezőket. A hitoktatás az állami kezelésben is lehetséges és ha a hitoktatás intenzív, semmi hiba sincs. Azt pedig megakadályozni semmiképp sem lehet, hogy a tanítók valamely egyesület tagjaivá legyenek.

**Bilkei Ferenc**: A polgármester ur nem engedné meg, hogy az Uj Korszak szemlémben tanítsanak.

**Saára Gyula dr.** ajánlja a javaslat elfogadását, a mely a város anyagi terhein könnyít, továbbá, hogy tárgyalásait a miniszter közegével megkezdhesse.

A közgyűlés kétharmada az egyharmad kisebbséggel szemben elfogadta a polgármester javaslatát a községi iskolák államósítására vonatkozólag.

## Az átíratási illetékek.

Saára Gyula dr. polgármester másik nagy indítványa, a mellyel a város terhein könnyíteni óhaj, az ingatlanok átíratásánál a város javára szedendő illetékre vonatkozik. A tanács indítványa szerint az illetékek a következő arányban szedendők: a házastársi, továbbá az egyenes ágú örökösödésnél a város  $\frac{1}{2}$ -ot szedne; adásvételnél vagy cserénél  $\frac{1}{2}$ -ot; az oldal örökösödésnél  $\frac{2}{3}$ -ot s az ajándékozásnál, a hol az állam  $\frac{1}{2}$ -ban részesedik, a város  $\frac{3}{4}$ -ot szedne. A javaslat körül hosszantartó, de teljesen értéktelen vita fejlődött. Sokan azt hangoztatták, hogy a polgármester indítványát ki kellett volna nyomtatni, hogy a bizottsági tagok minél alaposabban tanulmányozhatták volna. Saára Gyula dr. ezzel szemben hangsúlyozta, hogy a javaslatnak csak egyetlen egy pontja fellet lehet vitatkozni, a fölött, hogy elfogadják-e a közgyűlés az ingatlan átruházásakor szedendő adójavaslatot vagy sem. Azután pedig, hogy a kijelölt percent arányában akarja-e elfogadni, vagy más kulcsot kíván megállapítani. A többi paragrafus csak függelék, a melynek változtatni nem lehet, mert azt a törvény már elő.

# Sövegjártó János

## vászon kereskedése

Székesfehérvár, Barátok épülete.

EZELŐTT: ÖZV. HANEL ANTALNÉ.

Nagy választék ágy és asztalneműekből,

— fehér és színes barchetok, stb. —

Olasz szabott árak.

Mai lapunk 4 oldal.

00000646

**Lits Ferenc v. b. t.** nem csupán az ingatlanok megadóztatását kívánja, hanem az ingóságokat, üzletet, ipari ingóságokat is. Továbbá óhajtja, hogy állapítson meg a város bizonyos minimális összeget, a melyet nem adóztat meg s azután progresszive minél nagyobb az örökség, annál nagyobb adóval adózzék is. **Szenzenstein János v. b. t.** a névre átiratott részvények után is kíván illetéket szedni. **Holly Géza dr.** helyesli Lits Ferenc indítványát úgy az ingatlanok megadóztatására valamint a progresszivitásra vonatkozólag is. **Steiner Jákó dr.** nem elégszik meg az egyenes ágon történő örökösödésnél az  $\frac{1}{2}$  % illetékkel, hanem  $\frac{1}{2}$ -ot akar. (Nagy zaj.) A földművelő bizottsági taok kivonulnak a teremből.

**Saára Gyula dr.** polgármester kifejti, hogy a törvény értelmében csak az ingatlanra vehető a város adót, az ingóságokra nem.

**A közgyűlés egyhangulag elfogadja a tanács egész javaslatát.**

Az állandó bíráló választmány betérjesszette a főv. évi legtöbb adófizetők névsorát. E szerint a főbebevételek alapján Pisky László, Krén Ignác és Krausz Zsigmond dr. fővételek a virilisták sorába, míg Töke András és Weisz Antal kimaradtak.

Steer György nyugdíjaztatása ügyében a tanács legközelebb tesz előterjesztést.

A Tóvárosi óvoda óvónőjének fizetését a város 600 koronáról 1000 koronára emeli fel.

A főváros feliratát a huszdrágaságra vonatkozólag a közgyűlés pártólól tudomásul veszi, **Saára Gyula dr.** polgármester azonban kijelenti, hogy az egész feliratozásnak semmi haszna sincs mert a polgármesterek küldöttségének kijelentette a miniszter, hogy a kérés teljesítése lehetetlen.

Több jelentéktelen ügy tudomásulvétele után a közgyűlés 7 órakor véget ért.

## Válasz

Lits Ferenc v. biz. tag úr soraira.

Nagyon örülök, hogy abban az egyben megegyezünk Lits képviselő úrral, hogy mindegyikünk a szegény kis gazdákon akar segíteni. Segíteni én szívesen a nagy gazdákon is, de ők már csak a 2-dik sorba tartoznak. Most azt csak elismeri a képviselő ur, hogy a fehérvári nagy gazdák helyzete és anyagi viszonyai oly kedvezők, hogy azok nem szorulnak senki segédelmére.

Azonban mindenök módszere más, én földet szeretnék nekik adni, mert azért könnyörögnek, a képviselő ur pedig legelővel akarja őket megörvendeztetni, a mire azok azt mondják, hogy nem kell nekik, nem használhatják. Nekem örököké azt veti a szememre, hogy én csak beszélek, de nem ismerem a helyi viszonyokat, hát én ezt a complimentumot tisztelettel visszautasítom a képviselő urnak s azt mondom, hogy azokat én nem ismeri.

A képviselő ur ugyanis az állítja, hogy mintegy 400 tehéntartó család van Fehérváron — szegény nincs annyi — s mi lesz azokkal, a kiknek se kocsijuk nincs, se lovak, hogyan hordják azok haza a takarmányt? Hát én erre azt felelem, hogy ebből a 400 családból 200 olyan van, a ki most ki sem hajtja a jóságját a legelőre s ezek a legszegényebbek, mert még a fűbert sem tudják kifizetni, én ezekkel örínkeztem igen sokszor s tőlük hallottam, hogy mi a bajuk, tehát úgy hiszem, hogy értesülésem a legilletékesebb forrásból származik s mit mondtak azok nekem? Azt mondták, hogy ha rajtuk segíteni akarunk, földet adjuk nekik

méltányos haszonbérért, ne legelőt, hisz annak semmi hasznát nem veszik, ki sem hajtják reá a jóságukat. En azt legalább is százszor elmondtam már. S mégis folytonosan azt vágják a fejemhez, hogy a kis gazdákkal nem törődöm, mi lesz azokkal? Hát há képviselő ur legelővel akar rajtuk segíteni, akkor ismétlem 101-szer, hogy nem ismeri a kis gazdák baját. Azért nem ismerem a helybeli viszonyokat, mert a jánosfutási földek kiadásánál megcáfoltak? Megmondtam azt már, hogy az azért történt, mert tudtam ugyan, hogy nagy a földéhség, de hogy olyan nagy legyen, hogy a Jánosfutásra is kimenjenek 3—4 hold haszonbérért, ezt nem hittem. De hisz ez csak mellettem bizonyít, ki folyton azt állítottam, hogy föld kell a népnek, nem legelő s azt bizonyítja, hogy még jobban kell neki, mint én hittem. Evvel talán csak nem akarja a képviselő ur azt állítani, hogy a szegény kis gazdák legelőt akarnak kapni, hisz evvel az állításával csak maga magát cáfolja meg midőn azt akarja, hogy a földet elvegyük tőlük a miért eszedeznek s legelőt adjunk helyette, a mi nem kell nekik.

Azt mondtja, hogy 7200 koronát nyert a város, mert az én véleményem nem fogadták el — ő ennek örül. Megvalloem engem meg elszomorít, mert nem úgy szeretnék én a kisgazdákon segíteni, hogy ilyen óriási bérfizetéssel az utolsó garasukat is kizsaroljuk tőlük, én ezt áldatlan pénznek tartom, olcsóbb haszonbért szeretnék én azoknak juttatni; mert az ilyen kizsarolt pénzen lehetetlen, hogy áldás legyen s ugyanakkor 100 hold legelőt elpocskolunk ingyért, aminek ők semmi hasznát nem veszik, mert ki sem hajtják reá a jóságot. Én úgy szerettem volna azt az összeget megkapni, hogy a 100 hold legelő is oda lett volna nekik adva s ezért az összes földmennyiségért fizettek volna ők azután azt a 72000 koronát. Mert evvel a város nem vesztette volna semmit, a kisgazdákon pedig igazán segítve lett volna. A képviselő ur a lelkiismeretemre is hivatkozik, kérem azokat a kisgazdákat: nem lehet-e nyugodt a lelkiismeretem?

Azt mondtam, hogy akinek semmije sincs, az ne tartson marhát. Ez a szót úgy egészítem ki, hogy akinek semmije sincs, az nem is tarthat marhát. A képviselő ur azt hiszi, hogy azok most a legelőn tartják el, ebben nagyon csalódik, mert azon ugyan el nem tartja most sem, meg nyáron sem. Hát télen mivel tartja el, ha semmi földje nincs? Erre azt mondták, télen eltartja kukoricaszárral a fejőstehenet. De hol termesztí azt, ha semmi földje nincs. Nagyon furcsa állításokkal kell nekem harcolni, midőn azt állítják, hogy a fehérvári területen el lehet a jóságot egész éven át tartani, ha semmi földje nincs is annak a napszámosnak.

Nekem ezek azt mondták, hogy csak adjanak nekünk néhány hold földet méltányos haszonbérért, akkor azután mirajtunk ne busuljanok.

A képviselő ur földet nem akar ugyan nekik adni, hanem csak busul rajtuk. Ettől ugyan meg nem hiszlek.

Azt mondtja a képviselő ur, hogy csak papíron mutatom ki az 5000 korona jövedelmét. Ugyan-ugyan, kérem, segítsen nekem kieszközölni azt, hogy azt a 100 hold futási legelőt kiadassuk haszonbérbe, majd megállja, hogy nem csak papíron lesz meg az az 5000 korona.

Eldicsékszik vele, hogy a futási földet milyen nagy árért adták, a legelő jövedelmével nem dicsekszik. S mi lett ebből a következtetés: Nem ám az, hogy tehát a földet kell szaporítani, mert az nagy jövedelmet hoz, hanem szaporítsuk a legelőt, a mi nem hoz semmi hasznat. Ha ezt valami idegen embernek elmondom, ugyancsak ki nevet vele s azt hiszi, hogy tréfálok, hiszen mindig azon tanácskozunk, hogyan lehetne a jövedelmet megszaportítani. Attól félek, utóbb is szálló ige lesz belőle, hogy hogyan szaporítják Fehérváron a város jövedelmét.

A kisgazda helyzete várhatóan igen, de nem azért, mert a legelő kevés, hanem azért, mert földet nem kap. Amerikát kár volt előhozni, mert olyan embert még nem láttam, aki azért vándorolt ki, mert kevés volt a legelő, de ezrével vándorolnak ki azok, akik földet nem kaphatnak; tessék csak az újságokat átlapozni, majd meggyőződik a képviselő ur, hogy itt a szöveget nem a fején találta el.

Amint a legelő javulni fog, a jövedelem is saporodni fog; ugyan kérem, mivel bizonyítja be ezt a képviselő ur; talán a 35 hold legelőszaporítás és javítással? az ugyan gyenge bizonyítás lesz, mert nincs olyan nagyító üveg a világon, amivel itt a legelő-jövedelem-szaporulatot meglehessen látni. S az a hasonlat sem találó, ha a beteg embertől azt kérdik, hol az egészsége, mert ezzel a képviselő ur csak saját magát ütötte meg. A mi legelő-jövedelmünk is beteg, s hiába kérdezzük hol az egészségünk?

Attól fél a képviselő ur, hogy nem lesz trágya, de ki látott valaha ilyen állítólag fából csinált vaskarikát, hogy legelővel szaporítjuk a trágyát, én úgy hittem odig, hogy a trágya akkor szaporodik, ha a jóság minden este haza megy s otthon szaporítja reggelig a trágyát. Előttöm a képviselő úr csakugyan új gazdasági tanokat hirdet. Nekem egyszer egyik kisgazda azt mondta, hogy ő semmi körülmények közt sem hajtana ki jóságát a legelőre, még ha semmi fűbert sem kellene is fizetni, mert ő neki nagy szüksége van a trágyára. Az igaz, hogy vesződni kell vele, de vesződség nélkül nincs haszon. Már most kinek van igaza, a képviselő urnak-e? vagy annak a kisgazdának?

Végére azután kimondja azt, a mi tulajdonkép mindig a szíven fekdűt, hogy a legelő után nem is szabad jövedelmét keresni, mert a gazdák érdekeit mindenkinek szíven kell viselni, itt tehát, csakugyan kitűnik, hogy igaz volt az a feleltem, midőn azt mondtam, hogy az általam felállított 3 pont közül majd a város jövedelmének kell elmaradni, — ez volt az általam elmesélt 5-ik jövedelem szaporítása a legelőnek. Az a kifejezés azonban egy kissé homályos előttem, hogy azért kell egyiknek hiányozni, mert a gazdák és jóságartók egy érdek-körbe tartoznak. „Miért kell azért elmaradni, a város jövedelmének? — ezt nem értem, abból pedig nem szabad elmaradni egynek sem, de ha így van a dolog, akkor kár volt felvetni ezt a kérdést, hogy megszaportítsuk a legelő jövedelmét. Akkor kár volt ezért a nagy lármáért, egyszerűen ki kellett volna mondani, hogy minden jól van úgy a mint van. Ezt a dolgot nem én indítottam meg, azt nálam sokkal érdemesebb emberek kezdeményezték, én csak mint közlegény egyszerűen odaállottam a zászlajuk alá. Csak hogy a jövedelem hiánya nem is

Női trico téli kesztyűk . . . 36 fillértől.  
Magasszárú gyermek cipők . . . K. 1-70  
" " " csizmák . . . 5.—  
" " " vikszos női cipők . . . 7.—  
" " " boks . . . 8,50  
" " " chevro " " " 10.—

### Olcsó szabott árak!

Mindenmü posztó, sár és hócipők,  
halina csizmák, kalapok, szörme és  
— posztó sapkák, coliek, muffok —

nagy választékban

Téli férfi harisnyák párja . . . 40 fillértől.  
Szarvasbőr férfi kesztyűk . . . K. 2.—  
Magasszárú férfi vikszos cipők . . . 7.—  
" " " boks " " " 9.—  
" " " chevro " " " 11.—  
Gyermek crimmer sapkák darabja " 1,20  
" " " nubia " " " 4.—

**Knazovitzky Béla divatáruházában.**

elég a képviselő urnak, de azt akarja, hogy a város a legelőt meg is javítsa nagy költséggel, mert gazdák érdeke a legelő. Erre azonban a fő ellenvetésem az, hogy a gazdáknak ebből semmi hasznuk nincs és nem is lesz soha — de még ha lenne is, kérdem méltányos dolog lenne-e az, a többi adófizetőt megterhelni azoknak az érdekében, a kik úgy is a legkedvezőbb helyzetben vannak az összes adófizető polgárok között. Okot nem fogja terhelni a vízvezeték, a házbérfűtél, vagy csak a legkisebb összegekkel. Ok a drágaságot sem érzik, mert ok termelők, nekik az inkább hasznukra van: megtermelik a kukoricát, meghizlalják a sertéseket, libákat, s eladják olyan áron, hogy nyögnünk kell bele mikor ki kell fizetni s még azután vízvezetékekkel, házbérfűtélrel s drágasággal sajtolt adófizetők áldozzanak a gazdaközönségért, a kik mindezekből a legkevesebb terhet viselik, a drágaság pedig pláne hasznukra is van.

Sokat lehetne itt még mondani, de befejezem úgy is hosszú válaszomat, majd más fórum előtt kell ezt a vitát folytatni, a mely hivatalos lesz ítéletet mondani feletünk, most csak mély köszönetemet fejezem ki a mélyen tisztelt szerkesztő urnak, hogy alkalmat adott nekünk erre a kis hasznos és közérdekű csetapatéra.

Kégl Miklós,  
v. biz. tag.

## UJDONSÁGOK.

**Plebánosi beigtatás.** Lélekemelő ünnep volt a múlt vasárnapon Bicske közösgének. *Prohászka Ottokár dr.* megyéspüspök maga ment el Bicskére azért, hogy régi kedves tanítványát, *Lakatos Frigyes drt.*, a kinek munkájától a róhamosan fellendülő városban nagyon sokat vár, személyesen installálja. Az állomásnál Gyapay Pál volt főispánnal az élén a közösg intelligenciája várta a püspököt. Szíves üdvözlés után hosszú kocsisorról, bandériummal és ágyuk dörgése között vonult a menet a diadalívvel gyönyörűen feldíszített templomhoz. Ott a megyéspüspök kis misét mondott. Utána 10 órákor volt a beigtatás ünnepélyes szertartása. A templom zsufolóság megtelt s nemcsak a katolikusok, hanem igen sok protestáns és zsidó is résztvett a lelket emelő ünnepségen. Főpásztorunk nagy beszédet mondott. Krisztus szívéhez s az ő igaz, szerető lelkéhez formált beszédet. Azzal kezdte, hogy az evangéliumi inaszakadt, aki 38 éven át szenvedett, így panaszkodott:

— Uram! nincs emberem!...

Én embert állítok a bicskei hitközség élére, mondotta a püspök, embert, akinek szíve van, lelke van, esze van, s aki dolgozni akar és tud a lelkekért, Krisztusért és az anyaszentegyházért.

Kifejtette, hogy mit nyerne a hívek a jó papban, mint papban, mint emberben s mint a szociális élet munkásában. Mind ezt a legszebb és legörvendetesebb módon várja és az eddigiek alapján bizton reményli Lakatos Frigyesőtől.

A majdnem egy óra hosszat tartó beszéd után Vass József dr. tanár felolvasta a kinevezési okmányokat, amely után a püspök átadta az új plebánosnak a szertartáskönyvet és a templom kulcsát.

Ezután az új plebános mondott lélekéből fakadó és szívéhez szóló beszédet, a melyben ígérte, hogy rajta lesz, hogy a

főpásztor nagy bizalmának megfelelhessen és híveit Krisztus felé vezethesse.

A plebánián ünnepi ebéd volt, amelyen az első beszédet *Prohászka Ottokár dr.* megyéspüspök mondotta, tovább fejtegetvén gondolatait, a melyeknek megvalósítását Bicskén az ő eszméinek kedves képviselőjére, Lakatos Frigyes dr-ra bízta. *Gyapay Pál* nagy feltűnést keltő reflex beszédben fejtegette a hazaszeretettel párosult vallásosság nagy értékeit s azt a fontos nagy pozíciót, a melyet Bicskén a plebános elfoglal s amelyet méltán és bizalommal várnak Lakatos Frigyesőtől. A megyéspüspököt éllette. Herbszt József t. kanonok s az esperesi kerület nevében üdvözlötte az új plebánost. *Bilkei Ferenc* a fehérváriak szeretetét a bicskeiek lelkébe óhajtja átplantálni, hogy oly őszintén szeressék Lakatos új híveit, mint a milyen jóbarátai voltak neki a fehérváriak. *Gömbös László* takarékp. igazgató az új plebános édesanyját éllette. Lakatos Frigyes dr. vendégeit, új híveit és jóbarátait köszöntötte fel.

Az új plebános ünnepi ebédjén résztvettek: *Prohászka Ottokár dr.*, *Gyapay Pál* volt főispán, *Klauz György dr.* kanonok, *Herbszt József c.* kanonok, *Edelmann Sebő* nyug. igazgató, *Gömbös László* takarékp. igazgató, *Göllner Károly* takarékp. igazgató, *Blauhorn Jenő* jegyző, *Salkovszky Lajos* főhercegi intéző, *Viszota Alajos dr.*, *Vass József dr.* tanárok, *Rác Endre* esperes, *Radnich Imre*, *Neumayer Ferenc*, *Fojtík János*, *Dornis István*, *Bilkei Ferenc*, *Hálnék Béla*, *Sebestén József* hitoktató, *Csúcs István* lelkiigazgató, *Horváth Imre DV.* tiszt, *Keller Szilárd* vaskereskedő, *Pajer Árpád* vasúti tiszt, *Farkas Károly* postamester, *Schmölztz József* árvaszéki kiadó, *Baranyay Lajos* slelkész, *Leibmann József*, *Pekkt József* gondnokok, *Bogya Károly*, az új plebános rokonai, stb. A ref. lelkész elfoglaltsága miatt kimentette magát.

**Baththyány Lajos gróf mandátuma.** *Baththyány Lajos* gróf, a bodajki kerület orsz. képviselője, amint említettük már lemondott képviselői mandátumáról. A képviselőház elnöke *Berzeviczy Albert* ma küldötte le a vármegye alispánjához az erről szóló hivatalos iratot azzal a meg-meghagyással, hogy a képviselőválasztás megejtésre vonatkozólag intézkedjék. Szűts Jenő alispán legközelebb össze fogja hívni a vármegye központi választmányát, hogy a képviselő választás napját kitzesse. A mint halljuk a választás rövid időn belül meglesz. Eddig hivatalos jelölről nincs tudomásunk. A kirkól a fővárosi lapok beszélnek, egyszerűen csak az újságíró urak jövedvényei kerültek a nyilvánosságra.

**A főorvos tanulmányutja.** *Bierbauer Viktor dr.* a város ügybuzgó főorvosa tegnap érkezett haza németországi tanulmányutjáról, a melyet a híres „Ehrlich 606.” vérgyógyászati szérum tanulmányozása céljából tett. A főorvos először *Breslauba* ment, ahol 4 napig tanulmányozott *Neisser* tanár utmutatása szerint, a berlini *Wirchow-kórházban* *Wechselsmann* professzornál 8 napot és *Frankfurtban* *Ehrlich* tanárnál 2 napot töltött. Beható tanulmányait a város közösgségének javára kívánja értékesíteni. Tapasztalatairól különben a város közöglése előtt fog beszámolni.

**Erzsébet-Ünnep. Alcsúthról írják.** Szent Erzsébet előnapján az alcsúti zárda növendékei gyönyörűen sikerült ünnepélyt rendeztek melyen megjelent Erzsébet kir. hercegnő s kíséretében gróf Szármay Sarolta udvarhölgy. Ő Főnőseik legnagyobb érdeklődéssel hallgatták végig az ünnepélyt s végül az irtalmas nővéreknek a szépen sikerült ünnepély fölött elismerésüket s köszönetüket nyilvánítták! Nagy elismerésben részesítették *Habs Irén* kisasszonyt, ki művészi zongorajátékkal emelte az ünnepély kedvességét. 1909-ben az udvari kápolnában hálaadó isteni szertartást volt, melyen megjelent az uradalmi kápolnák élén Szakalla Ferenc felügyelővel.

**Vadászat.** *Zichy Aladár* gróf vajnai birtokán folyó hó 20, 21 és 22-én nagyszabású vadászat folyik, amelyen megyénkbeli is számosan vesznek részt.

Folyó hó 20, 21 és 22-én *Károlyi József* gróf sárkeresztesi vadászterületén volt nagyszabású hajóvadászat. Esett 1051 nyul, 524 fácán és 101 fogóly.

**Kinevezések.** Az elhunyt *Eipelauer Károly* helyébe irnokká *Mészöly Teréz* díjnokot nevezte ki a főispán. *Mészöly Teréz* helyébe *Dunai József*, az ő helyére pedig *Noszko Horváth János* neveztetett ki ideiglenes díjnokká.

**Halálozás.** Minden külön jelentés helyett értesitem barátaim és jóakaróimat, hogy szeretett jó anyám hosszas szenvedés után 76 éves korában jobbélre szenderült. *Dr. Pataki Armin.*

**Szabad Liceum** vasárnap délutáni előadását *Tamás Viktor* főreáliskolai tanár tartotta, érdekesen megvilágítván a gépek és az emberi erő munkaviszonyait. A tanulásos szép előadást nagy tetszéssel fogadta a közönség. Az előadást gazdag műsor keretezte, amelyben a Szabad Liceum legjobb erői vittek szerepet.

**Hymen.** *Ivánfi Jenő* a helybeli színtársulat egyik rokonosvas tagcsütörtökön, folyó hó 24-én esküszik hűségét *Kiss Tusinak*, a társulat segédszínésznőjének.

**Lemondás.** *Anzoletti Alajos* a megye marionvászari árvaházának férfi családfeje állásáról lemondott.

**Helyiségfelavatás.** A kiskereskedők egyesülete a Fokete Sas szállodában új helyiséget rendezett be magának, amelyet vasárnap este avatott fel egy 150 terítékű bankett keretében. A banketten felköszöntött mondták: *Héumann József* elnök, *10th Aladár* védnök, *Wertheim Armin*, *Grünfeld Jakab*, *Steiner Lajos*, *Krausz Zsigmond dr.*, *Schön Rudolf*, *Berényi Mór*, *Ulmann József*, *Knazovitzky Elemér*, *Offner Mór*, *Vértes József*, *Szöllősy Ferenc*, *Kelemen Béla*, *Vértes Aladár* és *Holló Jenő dr.* A társaság a legkedélyesebb hangulatban a késő éjjeli órákig maradt együtt.

**Halálozás.** *Németh János* váli tanító elhalálozott. Temetése tegnapi d. u. folyt le nagy részvét mellett.

**A marionvászari árvaház igazgató választmányá** ülést tartott ma d. e. Szűts Jenő alispán elnökletével. A megüresedett női családfejei állás elnyerésére beérkezett pályázatok felett döntött a választmány. 5 kérvény érkezett be, minthogy azonban a kérvények egyike sem volt kellőképen felszerelve, új pályázatot irtak ki. Hasonlóképen kiírták a pályázatot a megüresedett férfi családfeje állásra is.

**Sakkhir.** *Maróczy Géza* — magán ügyei miatt — nem fogadta el a Sakkző Társaság ajánlatát, a simulánt. Ehelyett azonban a Budapesti Sakkör tagjai közül többen lerándulnak a Társaság közöglésére, amely után az itteni sakközöglők tömeges mérkőzést rendeznek. Így kárpótolják a budapestiek a fehérváriakat az elmaradt simulántér, ami mindenesetre a két klub között levő jó viszony élénk bizonyítéka. A budapesti vendégek tiszteletére társasvacsorát is rendeznek, amelyre a kör háznagyánál és titkárnál lehet jelentkezni. Itt említjük meg, hogy a társaság minden hét szerdáján sakkesteket tart, amelyre az, hogy a sakközöglők minél számosságban jelenjenek meg.

— **Ref. lőkészválasztás.** A csákerényi ref. egyház a Csepi Miklós elhalálozása folytán megüresedett jelkészi állásra egyhangulag Sáhó István komáromi s. lőkészit választotta meg.

— **Mulatság.** A székesfehérvári kereskedelmi alkalmazottak testdőz egyesülete 1910 évi december hó 3-án a Fekete Sas szálloda összes termeiben kedélyes mulatságot rendez.

— **Révai Nagy Lexikonát** fölösleges a fővárosi könyvügynököktől megrendelni, mert azt épügy szállítja Klöckner Péter udvari könyvkereskedő Székesfehérvárról, részletfizetésre is.

— **Gázmérgezés.** A folyó hó 20-ára virradó reggelen gázkatasztrófa történt a Kigyó-utcában. Az utca alatt vezetett gázcső megrepedt s a kiömlő gáz borzalmas véggel fenyegette az utcában lakó Bruszt-családot és a náluk albérlésben lakó Fehér Márton kereskedőségét. Bruszt Károly és családja szombaton este korán nyugvóra tértek s reggelre ébredve nagy fölfűlésről panaszkodtak. A szobában lakó Fehér Mártonon volt a legveszedelmesebben észlelhető a baj. Rögtön orvost hívtattak, aki konstatálta, hogy a gázmérgezés jelei észlelhetők a Bruszt családon és Fehér Mártonon. Orvosi kezelés alá vette őket, Fehér Mártont pedig azonnal kórházba küldötte. A rendőrség a villamsszakértő közbejöttével megállapította, hogy a megrepedt csőből kiömlő gáz az utca laza talaján át behatolt a lakásba s gyilkos mérgegel árasztotta el a hálószobákat. A megmérgezett család már jobban van.

Fehér Márton a kórházban nagy szenvedések között tegnap d. u. meghalt. A rendőrség megejtén a nyomozást megállapította, hogy a gázmérgezésben felelősséget senkit sem terhel. A gáztársulat a gázcsövet minden hiány nélkül állította bele a földben, sőt tekintettel a talaj lázaságára egy külső vasburkolattal is ellátta.

— **A káplánszoba tolvaja.** Csákvárról jelentik: A csákvári káplánt, Papp Kálmánt egy kis szomorúság érte a napokban. Nyitva felejtette szobájának ajtaját, amelyen át a káplán távollétében kellemetlen ember jelent meg: egy közönséges tolvaj. A tolvaj azonban a becsületesebb tolvajok közé tartozott. Nem vitt el minden elvihetőt, bár az alkalom erre meg lett volna. Még csak egy lépés koppanás sem zavarta meg tolvaj foglalkozásában. A többek között 35 korona volt a káplán helyiségében, ebből azonban hátra hagyott 8-at. A bátran emelhető két zsebróka közül is csak az egyiket kaparintotta meg, a jobbikat otthagya. Hasonlóképpen megkímélte a szoba egyéb tolvajlásra alkalmas tárgyait. A csendőrség nagy apparátussal nyomozza az elemelt tárgyakat, azok nagy érdeklődése mellett, akik nem tudják elképzelni, hogy ki lehetett az eléggé becsületes tolvaj. Valószínűség szerint köztiük valaki.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség szives tudomására juttatni, hogy lakásunkon (Kossuth-utca 9. sz. az emeleti) fanykakat elfogadunk, a női felsőruha szabászat tanítására. Teljes tisztelettel **Rötting Nővérek.**

— **A bor.** Csákerény szőlőhegyén történt az eset. Főszereplői a berugott fej és a bicska. Dene László és Török József csákerényi lakosok a vasárnap délután úgy akarták elütni, hogy ki mentek egy pohár borra a hegybe. Nagyon természetes, hogy az egy pohárborból kettő, három, négy lett a berugásig. Erre azután megoldódott a nyelvük és kezük egyaránt. Olyan sértéseket vagdosztak egymás fejéhez, a milyeneket még józan fővel sem viseltek volna el szívesen. Kéményen összedurrantottak, majd Dene László bicskához nyúlt s azzal egy oldalba szurkálta Török Józsefet, hogy az életveszélyes sebestületeket szenvedett. A csendőrök feljelentették az esetet a bíróságnál.

— **Tűz volt városunkban** f. hó 21-én d. e. fél 12 órakor. Kovács Sándor Hal-teri lakos padlásán kigyuladt a széna, az idejében megérkezett tűzoltóság azonban a lakosok segítségével rövidesen elfojtatta a veszedelmet. A tetőzetet is sikerült megmenteni. A kár jelentéktelen biztosítás-utján az is megtértül.

### Rövid hírek.

— **Csavargó hölgy** Kolonics Ágnes ösküli illetőségű cselédeányt a rendőrség csavargás és erkölcsstelen tizelmei miatt 5 napi elzárásra, illetőségi helyére toloncolásra ítélte, ezenkívül a város területéről örök időre is kitiltotta.

— **Csavargó napszámok.** Adamics Károly pápai és Kovács Miklós kébéli illetőségű napszámokot csavargás miatt, előbbi 2, utóbbit 5 napi elzárásra és illetőségű helyükre toloncolásra ítélte a rendőrség.

— **Feltört pince.** Adonyban Pajer János gazdá pincéjét feltörték s onnan 210 korona értékű bort elemelték. A tolvajokat még eddig hiába keresi a csendőrség.

— **Tűzvesz.** Az Igarhoz tartozó Nedám pusztá bérésit nagy károsodás érte. Kigyuladtak a bérések sertésölái s bennégtek az összes sertések. A kár 3009 korona. A tűz egy eldobott égő g. u. által keletkezett.

— **Két portás.** Bernát Vilmos és Mihályi József suli portások kellemes látványt nyújtottak vasárnap a vasúti állomáson várakozó közönségnek. Az utazó publikum mulattatására keményen összeveztek, s botrányt okoztak. A rendőrség fejenként 10 korona pénzbüntetésre ítélte őket.

— **Megbüntetett háztulajdonosok.** A rendőrkapitányság harminc háztulajdonost, akik lakóikat a rendőrbjelentési hivatalnál nem jelentették be, szigoruan megbüntetett. Mégis csak muszáj rendnek lenni!

## SZÍNHÁZ.

November 19.

— **Obsitos.** Operett. Irta Bakonyi Károly, zenéjét szerző Kálmán Imre. Szalkai direktor ismét operettet állított be, méltányolván a közönség operetiekre berendezett izlését. És az Obsitos be is fog válni, nemcsak mert operett hanem, mert szép és jó operett is. Nemcsak mulattatni akar — ez is jó, ha jó — hanem az operett könyved formájába nemes eszmei tartalmat is önt bele. Egyszerű emberek, a népek naivságig őszinte világában játszik. Plasztikusan összeszót mesében mutatja be az Obsitos alakját, aki egy nagy titkot őriz, hogy környezetének ebből java származék. A darab tendenciája abban éleződik ki, hogy a derék, nemes szívű ember bár küzdelem árán is hozzájut ahhoz, a mit megérdemel.

A darab meséje a következő: A nemzetes asszony (Sárközi Blanka) már 15 éve várja visszasa katoná fiát, a ki az egyetlen öröme és viszonlása, az olasz harctérről. Végre megérkezik. Azaz mégsem. A barátja, az Obsitos (Erczkövi) tér vissza, hogy haza hozza a fiu utolsó üzenetét s hírről hozza, hogy a fiu harctéren elesett. A hazaküldött jó barátának azonban, amikor azt látja, hogy őt a nemzetes asszony fiaként fogadják, nincs szíve ahhoz, hogy átadja a lesújtó hírt. Ott él a családban, csakhamar beletalálván magát az új helyzetbe. Szerelmre gyult a nemzetes asszony lánya (Kovács Hanna) iránt, a ki nagy szeretettel csüng rajta mint a batyján. Közben kény jelentkezik a háznál (Buzogány Jóska) s a nemzetes asszony az ő hazatért — fiat bizza meg azzal, hogy leánya férjhez menetelében határozozon. Egy költői erővel megalkotott jelenetben most azt a harcot tárja fel s szerző, amelyet a kéré megjelenése a szerelmes obsitos lelkében előidé. Az obsitos kipattantja a titkot, hogy ő nem a nemzetes asszony fia, a leányt szereti és magának vallja. Mindez a nemzetes asszony jelenléte nélkül folyik le s a való éppen akkor derül ki a nemzetes asszony előtt, mikor a nászra megjelenik, hogy osztozva lánya boldogságán táncot lejtzen a nász néppel. A kiderült valóság arra készteti az obsitos, hogy hogy elhagyja a házat a nemzetes asszony lánya azonban nem tudja elitkolni, hogy iránta nagy szeretmet érez, mire a két szerelmes szíve a nemzetes asszony beleegyezésén összeforrad.

Az előadás híven beleállította a darabot a közönség teljes élvezetébe. Ez az érdem első sorban Erczkövit illeti, aki értékes, nemcsak művészi készséggel, de művészi erővel megáldott tagja is a társulatnak. Játékát élvezve elhisszük a szereplését megelőző hírt, hogy az obsitos a leg-

jobb szerepe s a szerepnek az országban is egyik legjobb megjátzója. Kovács Hanna játékában nélkülözötnk kellett azt az igazi megélést, amelyet szerepe kíván. Még arra is okot adott, hogy a legkedvesebb jelenetek is hidegen hagyjanak bennünket. Töle még többet várunk. Sárközi Blanka dicséretes buzgalommal tette szimpatikussá szerepét. A mókázva mulattató Bátor, aki akkor is ötletes tud lenni, ha szerepében nincs ötlet igen jó volt. Többet nem mondhatunk róla; ezt azonban a szerepe nem engedi meg. Lónyal kedvesen játszott, egyebet azonban nem mondhatunk róla Iványi jól játszott, Kovácsot, parányi szerepében fölöslegesnek tartjuk megdicsérni. *Bor Iván.*

### A színház műsora:

Szerda: Orvosok.  
Csütörtök: Elvált asszony.  
Péntek: Muzsikás lány. (Zóna.)  
Szombat; Balkáni hercegnő.



## ROPS

biztonsági gyorsfőzőnek  
1910-es modellje

nemcsak tökéletes ideális forraló,  
melyet semmilyen más meg nem közeit,  
de egyszerűsind remek dísz-  
tárgy is.

### Csak ilyen tésék elfogadni!!

mert a régi modell nem lévén tökéletes, az 1910-es modell óriási áldozattal tökéletesítve hoztuk forgalomba. Ennek alakja művészi, külszine sőtét galvanóbronz, tökéletes minden részében, lapos alaku, erős az égője, mely intenzív lángot ad, erős alkatrészei szétszedhetők, tisztíthatók, cserélhetők.

Ezen tökéletes ROPS-nak az ára is csak 4 k. Kapható minden szaküzletben, hol pótrészeket is árusítanak.

**R O P S Fémárugyár R. T.**  
BUDAPEST, V. l. Váci-ut 74. szám.

Prospektus ingyen és bérmentve küldetik.

## ZILZER MANÓ

férfi-, fiu- és gyermekruha raktára

Székesfehérvár, Szögény-Marich-utca.

Állandóan nagy raktáron mindenféle

férfi-, fiu- és gyermekruhák

ugyszintén

papi öltönyök,  
Ferenc József-kabát,  
köpenyek (havelok)  
börkabátok, utazóbundák,  
raglan-felöltök, kabátok.

## Eladó ház.

A Horváth István-utca 12. számú ház, széles nagy udvar és kerttel szabad kézből eladó. Tudakozódni lehet ugyanott.